

Personenrecht

(behandelt persoonlijkheidsrechten van lichaam en persoonlijkheid)

-> persoonlijkheidsrechten & familierechten zijn onvervreemdbaar (men kan ze uitoefenen, maar er niet over beschikken, ze zijn dus buiten de handel en kunnen geen voorwerp zijn van een overeenkomst)

Persoon = iedere drager van rechten en plichten (rechtssubject)

- geheel rechten en plichten = rechtspersoonlijkheid

A. SOORTEN PERSONEN: natuurlijke persoon/rechtspersoon

	natuurlijke persoon (automatische rechtspersoonlijkheid)	rechtspersoon (zijn groeperingen die ontstaan door oprichting)
aanvang RP	principe: geboorte -> uitzondering: retroactieve RP (een ongeborn kind heeft al erfrecht als het levensvatbaar geboren wordt)	notariële oprichtingsakte wordt neergelegd op de griffie van de rechtbank van koophandel
einde RP	dood (rechten & plichten gaan over op erfgenamen)	1. ontbinding (vrijwillig of gerechtelijk = faillissement) 2. vereffening
beslissingen	zelf nemen	orgaantheorie (rechtspersoon = fictief, moet vertegenwoordigd worden door natuurlijke personen) - algemene vergadering: vennoten (BVBA) aandeelhouders (NV) - bestuur: zaakvoerders (BVBA) raad van bestuur (NV)
rechtsbekwaamheid	volledig	beperkt door maatschappelijk doel (statutair doel)

B. STAAT VAN DE PERSOON: bepaalde hoedanigheden ve persoon die jurydische toestand in maatschappij & familie bepalen en hem onderscheiden van andere personen

1. In de maatschappij:

- NAAM: personen van elkaar onderscheiden
 - familienaam: niet gekozen, maar doorgegeven binnen familie (bij erkenning door vader krijgt het kind zijn naam)
 - voornaam: door vader & moeder gekozen
- GESLACHT: mannelijk/ vrouwelijk/ hermafrodiet
- WOONPLAATS (DOMICILIE):
 - domicilie = hoofdverblijfplaats waar persoon rechten & plichten wil uitoefenen

- maar 1 domicilie mogelijk, maar wel verschillende verblijfplaatsen
- gehuwden hebben domicilie op 1 plaats
- NATIONALITEIT: band met een bepaald land

2. In de familie: afstamming (= band die een descendent heeft met ascendent en omgekeerd)

- Bloedverwanten: personen afstammend van elkaar of gemeenschappelijke voorouder
- Aanverwanten: bloedverwanten van echtgenoot of echtgenoten van bloedverwanten
- BIOLOGISCHE AFSTAMMING
 - moederlijke afstamming: afgeleid uit geboorte-akte
 - vaderlijke afstamming:
 - kind geboren in huwelijk: echtgenoot = vader
 - kind geboren 300 dagen na ontbinding huwelijk: ex-echtgenoot = vader (procedure van ontkenning van vaderschap binnen 1 jaar inzetten)
- FICTIEVE AFSTAMMING (ADOPTIE)
 - volle adoptie: enkel bij minderjarigen
 - verbreekt band met biologische ouders
 - erfrecht enkel in adopterende familie
 - gewone adoptie: minder- en meerderjarigen
 - verbreekt band met biologische ouders niet
 - erfrecht enkel van adoptieouders en biologische ouders

C. BEKWAAMHEID VAN DE PERSOON

- FEITELIJKE BEKWAAMHEID = vaardigheden die we kunnen waarnemen
- GENOTSBEKWAAMHEID (rechtsbekwaamheid)= hebben van rechten en plichten
 - natuurlijke persoon: volledig
 - rechtspersoon: beperkt door statutair doel
- HANDELINGSBEKWAAMHEID = bekwaamheid om rechten en plichten uit te voeren
 - handelingsonbekwaam? -> bestuur door bewindvoerder!
 - grootste groep: minderjarigen
 - niet-ontvoogde minderjarigen: voor alle rechtshandelingen vertegenwoordigd
 - uitzonderingen: spaarboekje, testament, dagdagelijkse handelingen
 - beide ouders leven: ouders nemen SAMEN beslissingen en vertegenwoordigen
 - 1 ouder leeft: automatisch voogd en vertegenwoordiger
 - geen ouders: voogd moet vertegenwoordigen
 - ontvoogde minderjarigen: enkel voor bepaalde rechtshandelingen bijstand nodig, grotere handelingsbekwaamheid
 - ontvoogding via rechtbank of via wet (automatische ontvoogding bij huwelijk minderjarige)

Familierecht

(regelt rechten die men kan uitoefenen in verband met leven in familieverband)

1. Huwelijk

(vormelijke overeenkomst waardoor men toetreedt tot instelling van het huwelijk, kan dus ook ontbonden worden)

A. BURGERLIJK/KERKELIJK HUWELIJK

- burgerlijk huwelijk = rechtsgeldig
- kerkelijk huwelijk = niet rechtsgeldig
- burgerlijk huwelijk moet kerkelijk huwelijk voorafgaan

B. GRONDVEREISTEN VOOR SLUITEN HUWELIJK

- HUWBARE LEEFTIJD
 - meerderjarig
 - minderjarig: kan met toestemming ouders & jeugdrechtbank
- TOESTEMMING VAN DE VERLOOFDEN
 - wederzijdse toestemming
 - vrije beslissing, niet gedwongen
 - persoonlijke toestemming: ja-woord
- GEEN HUWELIJKSBELETSELS
 - bloed- en aanverwantschap in verboden graad
 - rechte lijn: huwelijksverbod voor alle bloed- en aanverwanten
 - zijlijn: huwelijksverbod voor bloedverwanten tot derde graad
 - reeds bestaand huwelijk: bigamie
- VERSCHIL VAN GESLACHT: weggevallen, zowel homo- als heterokoppels kunnen trouwen
- SANCTIES (niet voldaan van voorwaarden of huwelijksbeletsel)
 - preventie
 - weigering door ambtenaar burgerlijke stand huwelijk te voltrekken (schijnhuwelijken)
 - verzet aantekening door andere personen bij ambtenaar burgerlijke stand (ouders)
 - nadien: absolute nietigheid, huwelijk heeft nooit bestaan

C. VORMVEREISTEN VAN DE HUWELIJKSSLUITING

- HUWELIJKSAANGIFTE
 - 1 van de verloofden doet aangifte van hun wens te huwen
 - ambtenaar burgerlijke stand maakt akte van aangifte op
 - 14 dagen na opmaak van de aangifte mag het huwelijk voltrokken worden
 - aangifte is maar 6 maand geldig
- HUWELIJKSVOLTREKKING
 - vormelijk contract aangegaan voor ambtenaar burgerlijke stand van gemeente waar 1 van de verloofden zijn domicilie heeft
 - ambtenaar gaat na: grondvereisten vervuld? geen schijnhuwelijk of verzet?
 - voltrekking gebeurt in het openbaar met 2 getuigen
 - huwelijksakte wordt opgesteld = plechtig contract (2 getuigen & procedure)

D. PRIMAIR HUWELIJKSSTELSEL = rechten & plichten opgelegd door de wet aan alle gehuwden (regeling van openbare orde, er kan niet contractueel van afgeweken worden)

- HUWELIJKSPLICHTEN
 - samenwoning: 1 domicilie voor de echtgenoten
 - getrouwheid: ontrouw = reden tot echtscheiding
 - bijstand (morele, psychologische bijstand): voor elkaars geluk zorgen
 - hulp en bijdrage (financiële bijstand): onderhoudsverplichting als financiële verplichting om voor elkaar te zorgen

- in de lasten van het huwelijk moet bijgedragen worden naar eigen vermogen
- BESCHERMING GEZINSWONING
 - over huizen in eigendom
 - al is 1 echtgenoot de eigenaar, de toestemming van de andere echtgenoot is nodig om **dadn van beschikking (dadn waarbij er iets uit het vermogen wordt weggenomen)** te stellen
 - VERKOPEN
 - HYPOTHEEK NEMEN
 - VERHUREN > 9 JAAR
 - WEGSCHENKEN (om niet)
 - toestemming kan bij weigering nog gevraagd worden bij burgerlijke kamer van de RB van 1e aanlag (kortgeding bij dringende zaken)
 - gezinswoning die gehuurd is
 - bij opzeg door verhuurder moet deze aan beide echtgenoten gericht zijn, indien hij op de hoogte is van het huwelijk
 - bij opzeg door huurders moet de opzeg uitgaan van beide, dus 1 brief met handtekening van beide echtgenoten
- UITOEFENING VAN BEROEP
 - elke echtgenoot heeft de vrijheid zijn beroep te kiezen, zonder toestemming
 - vrederechter kan wel een bepaald beroep verbieden, indien de belangen van het gezin in gedrang zijn
 - in beroepsrelaties mag je de naam van echtgenoot gebruiken, als hij daarmee akkoord gaat
 - elke echtgenoot mag zijn inkomsten alleen ontvangen (persoonlijke rekening), maar moet deze in voorrang besteden aan de lasten van het huwelijk (daarna beroepskosten)
- HOOFDELIJK VOOR HUISHOUDELIJKE SCHULDEN
 - principe = gedeelde aansprakelijkheid (schuld opdelen in aantal personen)
 - uitzondering = hoofdelijkheid
 - bij schulden door 1 echtgenoot aangegaan voor huishouden of opvoeding is andere echtgenoot hoofdelijk gehouden
 - dit geldt niet bij buitensporige schulden, de schuld moet in verhouding staan tot de bestaansmiddelen
- DEPOSITOREKENING
 - elke echtgenoot kan op eigen naam en zonder toestemming een kluis huren of rekening openen
 - de bank moet de andere echtgenoot wel op de hoogte brengen
- DRINGENDE EN VOORLOPIGE MAATREGELN
 - bij het niet nakomen van de huwelijksverplichtingen kunnen dringende en voorlopige maatregelen aangevraagd worden aan vrederechter
 - er mag nog geen echtscheidingsprocedure ingezet worden!

E. EINDE VAN HET HUWELIJK = ECHTSCHIEDING (andere mogelijkheden: dood 1 der echtgenoten, nietigverklaring)

- DRINGENDE EN VOORLOPIGE MAATREGELN
 - aanvragen bij vrederechter
 - voorbeelden: apart wonen, alimentatie, verbod op bepaald beroep
 - de echtscheidingsprocedure mag niet niet ingezet worden, maar ook tijdens die procedure kunnen voorlopige maatregelen genomen worden
- FEITELIJKE SCHEIDING
 - heeft geen jurydische gevolgen: worden nog als gehuwd gezien en moeten alle huwelijksverplichtingen voldoen

- ECHTSCHIEDING
 - **echtscheiding door onderlinge toestemming**
 - kan ingezet worden bij akkoord over kinderen, alimentatie en verdeling van de goederen, voor ze naar de rechtbank stappen
 - 2 keer verschijnen op 4 maand
 - nog steeds akkoord?
 - uitspraak van de echtscheiding
 - **echtscheiding door onherstelbare ontwrichting**
 - door feitelijke scheiding
 - voorwaarden
 - beide echtgenoten vragen EOO aan: 6 maand feitelijk gescheiden
 - één echtgenoot vraagt EOO aan: 1 jaar feitelijk gescheiden
 - voorwaarden voldaan op inleidende zitting? directe uitspraak
 - voorwaarden niet voldaan? tweede keer verschijnen na bezinningsperiode
 - beide echtgenoten vragen EOO aan: 3 maand bezinning
 - één echtgenoot vraagt EOO aan: één jaar bezinning
 - door feiten
 - voorbeelden: overspel, beledigingen, criminele activiteiten
 - bewijs van feiten op inleidende zitting? directe uitspraak
 - **voorlopige maatregelen (tijdens echtscheidingsprocedure)**
 - **alimentatie**
 - wanneer? wordt toegekend indien ex-partner behoeftig is
 - hoeveel en hoelang?
 - alimentatie bedraagt nooit meer dan 1/3 van het netto-inkomen van de betaler
 - duur alimentatie = duur huwelijk
 - voorwaarde: uitkeringsgerechtigde moet inspanning leveren
 - beschikbaar houden voor arbeidsmarkt
 - ervoor zorgen dat voorwaarden voldaan blijven om sociale uitkeringen te ontvangen
 - door wie? RB eerste aanleg, burgerlijke kamer

**F. SECUNDAIR HUWELIJKSSTELSEL = HUWELIJKSVERMOGENSRECHT
(in tegenstelling tot primair stelsel kun je hier een keuze maken)**

1. Wettelijk stelsel = gemeenschap van aanwinsten

- automatisch als er geen huwelijkscontract wordt opgesteld
- 3 vermogens: gemeenschappelijk, eigen vermogen man & vrouw

eigen vermogen man/vrouw	gemeenschappelijk vermogen
POSITIEVE DELEN (VERMOGEN)	
- bezit voor het huwelijk - erfenis, schenking of testament tijdens huwelijk aan één van beide - voorwerpen persoonlijk gebruik - auteursrecht - recht op herstel persoonlijke schade	- goed waarvan niet kan bewezen worden dat het persoonlijk is - beroepsinkomsten - inkomsten uit eigen goederen (gemeenschappelijke vermogensdelen)

<ul style="list-style-type: none"> - recht op pensioen of lijfrente - beroepsmateriaal - voordelen personenverzekering (LV) - wederbelegging: goederen aangekocht met persoonlijk geld 	- erfenis, schenking of testament aan beide echtgenoten
NEGATIEVE DELEN (SCHULDEN)	
<ul style="list-style-type: none"> - schuld voor het huwelijk - schuld op erfenis, schenking, testament die één van beide alleen kreeg tijdens huwelijk - schuld opgelopen uit strafrechterlijke vordering 	<ul style="list-style-type: none"> - schulden waarvan niet bewezen kan worden dat ze eigen schulden zijn - schulden gemeenschappelijk aangegaan - schulden door één der echtgenoten aangegaan voor huishouding of opvoeding (hoofdelijkheid) - beroepsschulden

Schuld EV: betaald met EV en loon in GV

Schuld GV: betaald met GV en EV (alles!!!)

Uitzondering: EV Partner wordt niet aangesproken wanneer het gaat om (wel GV):

- buitensporige schuld voor huishouding of opvoeding (hoofdelijkheid)
- interesten van eigen schulden
- schulden voor eigen beroep
- onderhoudsschulden tegenover eigen kinderen

--> Indien echtgenoot meetekent, is dat eigen vermogen ook verbonden.

2. Huwelijkscontract

- moet voor notaris opgesteld worden
 - kan voor of tijdens huwelijk opgesteld en veranderd worden
 - 2 soorten
 - SCHEIDING VAN GOEDEREN: 2 vermogens
 - als er samen iets gekocht wordt, wordt dit een onverdeeld goed
 - interessant wanneer 1 van beide handelaar is:
 - alle goederen bij de niet-handelaar steken, alleen goederen belangrijk voor het beroep zitten in het eigen vermogen handelaar
 - beroepsschulden worden betaald met eigen vermogen handelaar en aandeel handelaar in onverdeelde goederen
 - niet-handelaar mag niet meetekenen in contracten, anders kan diens eigen vermogen ook aangesproken worden
 - keuze moet bekend gemaakt worden aan ondernemingsloket
 - GEMEENSCHAP VAN GOEDEREN: 1 vermogen
 - verblijvingsbeding: alles in de gemeenschap gaat na het overlijden naar de langstlevende echtgenoot
- ONTBINDING HUWELIJKSVERMOGENSSTELSEL
 - wanneer?
 - overlijden één der echtgenoten
 - wijziging huwelijkscontract
 - echtscheiding
 - procedure
 - vereffening: opmaken notariële inventaris, goederen & schulden schikken

- verdeling: elkeen krijgt eigen vermogen en helft gemeenschappelijk vermogen
- VORMEN VAN BESTUUR OVER VERMOGEN
 - gelijklopend bestuur
 - dagdagelijkse dingen, ieder mag beslissen
 - gezamenlijk bestuur
 - daden van beschikking
 - alleen-bestuur
 - alleen beslissen over eigen vermogen
 - beslissen over gemeenschappelijk vermogen als het voor beroepsgoederen gaat
- TOESTEMMING VAN ECHTGENOTEN BIJ AANKOOP HUIS
 - voor rekening EV
 - alleen beslissen
 - vermelden dat het om wederbelegging gaat
 - voor rekening GV
 - principe: toestemming beide nodig
 - uitzondering: alleen beslissen bij beroepsuitoefening
 - voorzichtigheidsbeginsel: toch laten tekenen
- TOESTEMMING VAN ECHTGENOTEN BIJ VERKOOP HUIS
 - huis = gezinswoning
 - toestemming beide nodig
 - huis geen gezinswoning
 - huis = EV : alleen beslissen
 - huis = GV of onverdeeldheid: samen beslissen (uitzondering bij beroepsuitoefening)

2. Wettelijk samenwonen (officieel samenwonen)

A. WIE?

- homo- en heterokoppels
- niet noodzakelijk levenspartner
 - broer & zus kunnen voordeel halen bij successierechten, door wettelijke samenwoning verminderen de successierechten (van 2e gradatie naar 1ste)
- max. 2 personen

B. VORMVEREISTEN VAN HET WETTELIJK SAMENWONEN

- verklaring van samenwoning voor ambtenaar burgerlijke stand
- voorwaarden vervuld? vermelding in het bevolkingsregister

C. RECHTEN EN PLICHTEN

- financiële hulp voor lasten van het samenleven
- bescherming gezinswoning
- hoofdelijke aansprakelijkheid voor schulden samenleven of opvoeding kinderen
- + beperkt erfrecht (voordeel huwelijk: meer erven!)

D. VERDELING GOEDEREN

- **wettelijke regeling: scheiding van goederen**
 - elkeen eigenaar van goederen waarvan hij de eigendom kan bewijzen
 - goederen waarvan geen van beide eigendomsrecht kan bewijzen: behoren toe aan beiden in onverdeeldheid

- **samenlevingscontract = financiële regeling voor wettelijk samenwonen** (huwelijkscontract)
 - moet in notariële akte bepaald worden
 - hierin kan je zelf regelen en verdelen

E. EINDE VAN HET WETTELIJK SAMENWONEN

- verklaring voor ambtenaar burgerlijke stand
 - geen onderhoudsuitkering
- overlijden één der partners
- huwelijk één der partners
- nietigverklaring contract

3. Feitelijk samenwonen

Erfrecht

A. SOORTEN ERFRECHT

- INTESTAAT ERFRECHT: wettelijk erfrecht, geen testament opgemaakt
- TESTAMENTAIR ERFRECHT: testament opgemaakt
 - reservataire erfgenamen: kinderen: je mag ze niet onterven!

B. BEGRIPPEN

- ERFLATER = degene die overlijdt
- ERFGENAAM = degene die erft
- LEGATARIS = degene die in testament als erfgenaam wordt aangeduid
- BEKWAAMHEID TOT ERVEN: verwekt zijn om te erven (retroactieve RP van ongeboren kind)
- WAARDIG TE ERVEN: men kan niet erven als men zich schuldig heeft gemaakt aan zware vergrijpen ten opzichte van de overledene
- VOLLE EIGENDOM = VRUCHTGEBRUIK + NAAKTE EIGENDOM
 - volle eigenaar: eigenaar zonder beperkingen, mag beschikken genieten en gebruiken
 - vruchtgebruiker: mag enkel gebruiken en genieten, als hij sterft gaat vruchtgebruik naar naakte eigenaar & wordt hij volle eigenaar
 - naakte eigenaar: heeft enkel het eigendomsrecht

C. NALATENSCHAP AANVAARDEN OF VERWERPEN: bij aanvaarding moeten er successierechten betaald worden

- ZUIVER AANVAARDEN
 - krijgt de goederen, maar moet ook instaan voor schulden
 - schulden > waarde geërfde goederen => met persoonlijk vermogen voor schulden instaan
- AANVAARDEN ONDER VOORRECHT VAN BOEDELBSCHRIJVING
 - moet schulden pas betalen als hij iets uit nalatenschap krijgt
 - veilige manier als men niet weet hoe groot de schulden van de overledene zijn
 - uitdrukkelijke verklaring op griffie RB 1e aanleg

- VERWERPEN
 - nalatenschap verdeeld onder erfgenamen die wel aanvaarden
 - uitdrukkelijke verklaring op griffie RB 1e aanleg

D. TECHNIEKEN VAN HET INTESTAAT ERFRECHT

1. Zonder langstlevende echtgenoot

- DE LIJN
 - eerste lijn: onderscheid tss vaderlijke & moederlijke lijn
 - tweede lijn: onderscheid tss verwanten in rechte lijn & verwanten in zijlijn
- DE GRAAD = afstand tussen bloedverwanten
 - rechte lijn: generaties (strepen) tussen verwanten tellen
 - zijlijn: generaties (strepen) tellen naar gemeenschappelijke voorouder en verder
- DE ORDE: alle orden worden achtereenvolgens tot erfenis groepen, ze sluiten elkaar uit, we tellen maar tot bloedverwanten tot vierde graad)
 - eerste orde: descendenten (afstammelingen)
 - dichts in lijn gaat uitsluiten!
 - tweede orde: bevoorrechte zijverwanten (broers&zussen) / bevoorrechte ascendenten (ouders)
 - ouders in tweede orde krijgen 1/4 vast deel
 - overschot wordt verdeeld onder broers & zussen
 - derde orde: ascendenten (voorouders)
 - geen broers of zussen? ouders in derde orde samen met andere ascendenten
 - dichts in lijn gaat uitsluiten!
 - vanaf deze orde gaat men kloven
 - vierde orde: gewone zijverwanten (tot vierde graad)
 - dichts in lijn gaat uitsluiten
 - vanaf deze orde moet men oppassen van vruchtgebruik!
- KLOVING = nalatenschap in gelijke delen verdelen tussen vaderlijke en moederlijke lijn (vanaf derde orde)

UITZONDERING: wanneer vader overleden is en moeder blijft over (derde orde) en komt in samenloop met gewone zijverwanten (vierde orde) van andere lijn, krijgt de moeder bovenop haar deel nog 1/3 van het VG van het deel dat toekomt aan de zijverwanten

- PLAATSVERVULLING: bepaalde erfgenamen komen in de plaats van vooroverleden verwanten
 - degene die door plaatsvervulling erven, verdelen het deel dat degene in wiens plaats zij zijn getreden, zou gekregen hebben

2. Met langstlevende echtgenoot (In de nalatenschap zit 1/2 GV en EV man)

- SAMEN MET AFSTAMMELINGEN
 - langstlevende echtgenoot: vruchtgebruik op gehele nalatenschap
 - afstammelingen: verdeling naakte eigendom onder elkaar
- SAMEN MET ANDERE ERFGENAMEN
 - langstlevende echtgenoot: vruchtgebruik op EV, volle eigendom op GV
 - andere erfgenamen: naakte eigendom op EV
- ALLEEN
 - volledige nalatenschap in volle eigendom

E. BEPERKT ERFRECHT VOOR WETTELIJK SAMENWONENDEN

1. Overleden partner heeft kinderen

- overleden partner: vruchtgebruik op gemeenschappelijke woning
 - in ruil: bijdragen in kosten voor opvoeding kinderen overleden partner

2. Overleden partner heeft geen kinderen

- overleden partner: vruchtgebruik op gemeenschappelijke woning
 - in ruil: bijdragen in kosten voor behoefte ouders overleden partner
- bij testament eventueel: hele nalatenschap

Verbintenissenrecht

Verbintenissen

- rechtsband waardoor 1 of meerdere personen gehouden zijn tot een prestatie jegens 1 of meerdere personen
 - deze verplichting (prestatie) kan bestaan uit iets geven, iets doen of iets laten
- wie de verplichting niet nakomt, wordt aansprakelijk gesteld
- verbintenissen vloeien voort uit
 - contract: contractenrecht (contractuele aansprakelijkheid)
 - onrechtmatige daad: aansprakelijkheidsrecht (aquiliaanse aansprakelijkheid of extra-contractuele aansprakelijkheid)
- twee partijen
 - schuldenaar: degene op wie de verbintenis rust
 - schuldeiser: degene die een prestatie mag vorderen/verwachten

1. Verbintenissen uit contract/overeenkomst: contractenrecht

(contractuele aansprakelijkheid)

De verbintenis is hier het gevolg van een overeenkomst.

A. SOORTEN OVEREENKOMSTEN

- CONSENSUELE EN PLECHTIGE OVEREENKOMSTEN
 - consensueel: speciale procedure nodig, niet naleven = nietigheid
 - plechtig: geen speciale procedure nodig, mondelinge consensus = voldoende (schriftelijke consensus = bewijs)
- WEDERKERIGE EN EENZIJDIGE OVEREENKOMSTEN
 - wederkerig: schuldeiser en schuldenaar van elkaar, 2 verbintenissen
 - eenzijdig: prestatie van 1 partij, 1 verbintenis
- OVEREENKOMSTEN ONDER BEZWARENDE TITEL EN OM NIET
 - onder bezwarende titel: elke partij belooft aan de andere een voordeel
 - om niet (vrijgevigheid): 1 partij belooft voordeel zonder tegenprestatie
- VERGELDENDE EN KANSCONTRACTEN
 - vergeldend: omvang en belang kan vastgesteld worden
 - kanscontract: omvang kan niet vastgesteld worden (lotto)
- BENOEMDE EN ONBENOEMDE CONTRACTEN
 - benoemd: hebben eigen benaming in BW en inhoud is geregeld
 - onbenoemd: geen model, algemene regels verbintenissenrecht volgen!
- HOOFD- EN BIJKOMENDE CONTRACTEN
 - hoofd: bestaat op zichzelf, wordt autonoom gesloten

- bijkomend: ondergeschikt aan hoofdcontract
 - bvb. waarborg: de lening staat op zich (hoofdcontract)
- MIDDELEN- EN RESULTAATSVARBINTENIS
 - middelen: resultaat is niet gewaarborgd, naar beste vermogen handelen, men garandeert alle middelen te gebruiken
 - resultaten: verbintenis tot bepaald resultaat, wordt gegarandeerd
- VERBINTENIS INTUÏTU PERSONAE EN ANDERE
 - identiteit tegenpartij doorslaggevend (specifieke talenten)
 - contract eindigt wanneer persoon zijn verplichtingen niet meer kan uitvoeren
- HOOFDELIJKE EN NIET-HOOFDELIJKE VERBINTENIS
 - niet-hoofdelijke verbintenis = principe (gedeelde aansprakelijkheid)
 - elke schuldenaar gebonden tot beloop van zijn deel
 - hoofdelijke verbintenis = uitzondering
 - meerdere schuldenaars, elk voor het geheel gebonden
 - schuldeiser kan bij elke schuldenaar de volledige schuld opeien

B. GRONDBEGINSELEN VAN HET CONTRACTENRECHT

- CONTRACTVRIJHEID
 - principe: vrijheid met wie & waarover te contracteren
 - uitzonderingen
 - toetredings-of standaardcontract
 - hier moet je kiezen of je tekent of niet, er kan niet onderhandeld worden over de inhoud, tekenen zoals ze wordt voorgelegd
 - hulpmiddel = Wet Handelspraktijken en Bescherming Consument (30 verboden clausules)
 - algemene uitzondering = contract in strijd met openbare orde & goede zeden
 - sanctie = absolute nietigheid
- BINDENDE KRACHT
 - moet nageleefd worden zoals een wet (niet-naleven = contractbreuk)
 - moet ter goeder trouw uitgevoerd worden
 - kan ongedaan gemaakt worden bij instemming beide partijen of bij wet
- CONSENSUALISME = het feit dat akkoord tussen beide partijen volstaat om een geldig contract te hebben (wilsovereenstemming)
 - mondeling akkoord is voldoende
 - schriftelijk akkoord is handig als bewijs als er problemen rijzen

C. GELDIGHEIDSVORWAARDEN

- TOESTEMMING
 - wat? akkoord hebben over essentiële elementen
 - bij koop (benoemd contract): prijs & zaak
 - bij onbenoemd contract: rechter beslist over essentiële elementen
 - hoe? schriftelijk, mondeling of stilzwijgend
 - **Wilsgebreken**: kunnen bij toestemming optreden (sanctie: relatieve nietigheid, plaatst partijen terug in situatie van voor het contract)
 - DWALING = onvrijwillig verkeerde voorstelling
 - sanctie: relatieve nietigheid (pas als dwaling betrekking heeft op essentieel element)

- wanneer invoeren? indien het verschoonbaar is (indien een ander redelijk mens in dezelfde omstandigheden zou gedwaald, zich vergist, hebben)
 - BEDROG = list, kunstgreep om tegenpartij het contract te doen afsluiten
 - sanctie:
 - relatieve nietigheid: bij hoofdbedrog, wanneer de overeenkomst niet zou gesloten zijn zonder bedrog
 - schadevergoeding: bij incidenteel bedrog, wanneer men zonder bedrog enkel mindere prijs betaald zou hebben
 - GEWELD = fysieke of morele dwang bij tekenen overeenkomst
 - sanctie: relatieve nietigheid (pas als geweld aanzienlijk was)
 - BENADELING = wanneer prestaties niet in evenwicht zijn (WORDT GEBRUIKT IN DE VASTGOEDSECTOR)
 - sanctie: relatieve nietigheid: bij de verkoop van een onroerend goed en benadeling van 7/12
- BEKWAAMHEID
 - partijen die overeenkomst sluiten moeten handelingsbekwaam zijn (minderjarigen zijn handelingsonbekwaam, ID controleren)
 - sanctie: relatieve nietigheid
- BEPAAALBAAR, MOGELIJK EN GEOORLOOFD VOORWERP
 - voorwerp = iets geven, iets doen of laten
 - voorwaarden van voorwerp
 - bepaald/bepaalbaar: schuldenaar weet wat hij moet leveren
 - sanctie: relatieve nietigheid
 - mogelijk
 - sanctie: relatieve nietigheid
 - geoorloofd: niet strijdig met openbare orde of zeden
 - sanctie: absolute nietigheid
- GEOORLOOFDE OORZAAK
 - oorzaak = doorslaggevend reden waarom men overeenkomst aangaat
 - geoorloofd: niet in strijd met openbare orde of zeden
 - sanctie : absolute nietigheid
- SANCTIONERING VAN DE GELDIGHEDSVEREISTEN

Indien geldigheidsvereisten niet vervuld zijn, kan men nietigheid van de rechtshandeling bekomen.

- door de rechter
- door onderling akkoord

De nietigheidssanctie werkt terug tot op de dag v/h sluiten van het contract. Het zal zijn alsof de rechtshandeling er nooit is geweest.

Relatieve nietigheid	Absolute nietigheid
schending dwingende voorschriften die private belangen beschermen	schending regel openbare orde of goede zeden
invoeren door persoon wiens belangen geschonden wordt	invoeren door elke belanghebbende
verjaring na 10 jaar	verjaring na 30 jaar

door nietigheid getroffen rechtshandeling kan nog bevestigd worden, zodat ze geldig blijft en moet uitgevoerd worden	geen bevestiging van de rechtshandeling meer mogelijk
--	---

Nietigheid	Ontbinding
= uit rechtsverkeer nemen van ongeldig contract (men plaatst partijen terug in situatie van voor het contract)	= stopzetting uitvoering geldig contract
wettelijke geldigheidsvereisten niet voldaan: enkel om redenen in de wet vermeld	wanprestatie: redenen niet expliciet in de wet vermeld
kan niet contractueel voorzien worden -> rechter moet dit altijd beoordelen (appreciatiebevoegdheid) en uitspreken	- kan contractueel voorzien worden (ontbindend beding) -> rechter kan ontbindend beding bevestigen, maar heeft geen appreciatiebevoegdheid meer (rechterlijke tussenkomst niet verplicht, maar hij kan ook ontbinding uitspreken als er niets contractueel voorzien is)
volledig contract of één clause kan vernietigd worden (dan blijft het contract verder bestaan)	het volledige contract

D. GEVOLGEN TUSSEN PARTIJEN BIJ NIET-UITVOERING VAN DE OVEREENKOMST

- VOOR DE RECHTSZAAK WORDT INGELEID
 - **1. retentierecht (iets inhouden)**
 - wanneer iemand een zaak tijdelijk bezit, deze zaak bijhouden tot de eigenaar zijn schuld betaald of tegenprestatie uitvoert
 - **2. aanmaning**
 - schuldeiser moet schuldenaar altijd eerst aanmanen voor hij naar de rechter kan stappen
 - kan bij gewone brief, aangetekend, deurwaarder, mondeling bij handel
 - elementen in aanmaningsbrief
 - datum
 - adressen: degene die aanmaant & degene die aangemaant wordt
 - de term aanmaning/ingebrekestelling
 - verwijzing naar contract
 - stellen wat verbintenis inhoudt en wat er misloopt
 - aanmanen om verbintenis uit te voeren (ik maan u aan)
 - uiterste datum voor uitvoering verbintenis
 - zoniet: dreigen met ondernemen van jurydische stappen
 - ondertekening
 - kopie bestelbon of contract in bijlage
- DOOR DE EISER GEVRAAGD AAN DE RECHTER
 - **1. gedwongen uitvoering**
 - verbintenis in natura uitvoeren
 - schadevergoeding: soms geen uitvoering in natura meer mogelijk (tijd verstreken of verbintenis om iets niet te doen)
 - schadevergoeding als aanvulling kan ook

- dwangsom: om veroordeling kracht bij te zetten
- **2. enkel schadevergoeding**
 - wanneer verbintenis niet meer in natura kan uitgevoerd worden (tijd verstreken of verbintenis om iets niet te doen)
 - bedrag kan reeds in contract vastgelegd worden
- **3. ontbinding van de overeenkomst**
 - vragen aan rechter: ontbinding & schadevergoeding
 - ontbindend beging in contract: wel duidelijk omschrijven wanneer overeenkomst automatisch ontbonden wordt
- **4. andere middelen**
 - prestatie uitvoeren op kosten van schuldenaar (door rechter machtiging laten uitspreken)
 - wat verricht is in strijd met verbintenis, laten vernietigen op kosten van schuldenaar
- DOOR DE VERWEERDER GEVRAAGD AAN DE RECHTER
 - **1. exceptio non adimpleti contractus (niet-uitvoeringsexceptie)**
 - wanneer één van de partijen zijn verplichting niet nakomt, mag de andere partij zich op dit verweermiddel beroepen om zelf het contract niet te moeten uitvoeren

E. GEVOLGEN TEGENOVER DERDEN (geen contractspartij)

- STERKMAKING
 - wat? beding waarbij één partij aan tegenpartij belooft ervoor te zorgen dat een derde iets zal doen
 - derde heeft vrijheid om hier wel of niet op in te gaan
 - als de derde weigert, zal de partij die belofte deed een schadevergoeding moeten betalen
- BEDING TEN BEHOEVE VAN EEN DERDE
 - wat? clause die in overeenkomst wordt opgenomen waarin een partij een voordeel voor een derde bekomt
 - vb. levensverzekering: bij overlijden van de verzekeringsnemer voor pensioenleeftijd is een derde de begunstigde (contract tss verzekeringsnemer en verzekeringsmaatschappij)

F. EINDE OVEREENKOMST

- BETALING
 - = leven van beloofde prestatie, uitvoering verbintenis
- SCHULDVERNIEUWING
 - = er komt een nieuwe verbintenis in de plaats van de oorspronkelijke
 - situaties
 - wijziging voorwerp van verbintenis
 - wijziging schuldenaar
 - wijziging schuldeiser
- SCHULDVERGELIJKING
 - = twee personen zijn elkaars schuldenaar en schuldeiser, de wederzijdse schuldvordering gaat geniet ten belope van het laagste bedrag
 - men betaalt enkel het saldo, dit systeem wordt gebruikt bij de btw
- SCHULDVERMENGING
 - = één en dezelfde persoon is schuldeiser en schuldenaar van eenzelfde verbintenis waardoor de verbintenis verdwijnt
 - vb. vader leent geld aan zoon maar komt te overlijden
- KWIJTSCHELDING VAN SCHULD

- = schuldeiser ontslaat schuldenaar van verplichting tot betaling (gift)
- BEVRIJDENDE VERJARING
 - = **plicht verliezen** om betaling uit te voeren, door een bepaalde tijd de verbintenis niet uit te voeren
 - **verkrijgende verjaring = recht krijgen**
 - wet bepaalt de termijn
 - contracten tss particulieren & zelfstandigen: 1 jaar
- ONTBINDING
- NIETIGVERKLARING

G. BEWIJS VAN VERBINTENISSEN

- ALGEMEEN
 - Wanneer?
 - Wie bestaan verbintenis inroept, moet bewijs leveren
 - Wie beweert dat hij bevrijd is van verbintenis, moet dit bewijzen
 - Wie?
 - Particulieren: strikte regeling -> volledig bewijs voorleggen
 - Handelaren: minder strikt -> voorkeur schriftelijk bewijs geldt niet
 - Hoe?
 - Partijen leggen bewijzen voor
 - Rechter beoordeelt bewijzen (passieve rol)
- SCHRIFTELIJK BEWIJS
 - wanneer?
 - in principe: altijd wanneer rechtshandeling meer waard is dan 375 euro
 - uitzondering:
 - minder belangrijke rechtshandeling (minder dan 375 euro)
 - arbeidsovereenkomsten (mag mondeling)
 - handelsrecht (minder strikt)
 - overmacht
 - soorten schriftelijke bewijzen
 - **1. authentieke akte**
 - opgesteld door notaris
 - bijzondere bewijskracht voor aantal vermeldingen
 - datum
 - partijen
 - betaling
 - kan enkel aangevochten worden via procedure 'valsheid in geschrifte'
 - heeft uitvoerende kracht: onmiddellijk beslag is mogelijk om betaling te bekomen, zonder langs rechter te gaan
 - **2. onderhandse akte**
 - door partijen zelf opgesteld
 - voorwaarden onderhandse akte (dan even geldig als authentieke)
 - minstens zoveel exemplaren als partijen (aantal vermelden in contract)
 - elk exemplaar in origineel ondertekend (geen kopies van handtekening)
 - vermelding datum (met doc. naar registratie gaan!)
 - **3. begin van bewijs** (schriftelijk bewijs met gebrek)
 - niet volledig, kan aangevuld worden met andere bewijzen
- GETUIGENBEWIJS

- wat? verklaring van persoon dat een bepaald iets waar is of heeft plaats gehad
- opletten! als er volledig schriftelijk bewijs is, is het niet toegelaten boen of tegen de akte
- BEWIJS DOOR VERMOEDENS
 - wat? redering waarbij men gevolgen trekt uit vaststaande zaken om te besluiten tot een onbekend feit
 - soorten vermoeden:
 - wettelijk vermoeden: wet verbindt aan een feit een bepaald gevolg
 - feitelijk vermoeden: redering van de rechter
- BEWIJS DOOR BEKENTENIS
 - wat? verklaring waarin iemand waarheid erkent
 - soorten bekentenissen:
 - gerechtelijke bekentenis
 - buitengerechtelijke bekentenis
- EED
 - wat? plechtige verklaring die voor rechter wordt afgelegd
 - wat onder eed verklaart wordt, moet waar zijn, zoniet pleegt men meened (strafbaar)
- PLAATSOPNEMING
 - wat? plaatsbezoek en bezichtiging van de rechter
 - overgaan tot verhoor is mogelijk
- DESKUNDIGENONDERZOEK
 - wat? technische onderzoeken door deskundige
 - deskundige maakt verslag op als advies voor rechter, die is vrij is beoordeling
 - dure maatregelen, kosten betaald door verliezende partij

H. KOOPCONTRACT

- DEFINITIE
 - benoemd contract: koop is overeenkomst waarbij verkoper zich ertoe verbindt de **eigendom** van een zaak **over te dragen** aan de koper, die daarvoor een **prijs** betaalt
 - kan authentieke of onderhandse akte (compromis) zijn
 - EIGENDOMVOORBEHOUDSCLAUSULE (contractuele afwijking)
 - principe: eigendom gaat over op moment dat koper het eens zijn over prijs & zaak, ook al is er nog niet geleverd of betaald (1583)
 - uitzondering: overdracht eigendom wordt uitgesteld tot verlijden notariële akte of betalen volledige verkoopsom
 - clause geldt enkel tss partijen & is niet tegenstelbaar aan derden: registratierechten moeten nog binnen 4 maand na koop betaald worden!!!
- GELDIGHEIDSVoorwaarden
 - **1. Toestemming**
 - koop is gesloten bij wilsovereenstemming over zaak & prijs
 - hoewel consensualisme maar bij verkoop ORG zorgen voor geschreven bewijzen (zie vorm koopcontract)
 - bijzonder wilsgebrek: benadeling
 - speciale contracten waarbij partij meer bedenktijd krijgt om toestemming te geven
 - koopoptie: al dan niet kopen gedurende een periode
 - sterkmaking: bij meerdere kopers beloven dat de andere mee kan kopen

- **2. Bekwaamheid**
 - algemene uitzondering: minderjarigen (enkel dagdagelijkse aankopen)
- **3. Geoorloofd, mogelijk & bepaald voorwerp**
 - alle zaken in de handel kunnen verkocht worden
 - ook toekomstige zaken, behalve nalatenschap
 - verkoper moet eigenaar zijn
 - verkoop van andermans zaak is nietig
 - uitz: volmacht gekregen voor verkoop
- VORM VAN HET KOOPCONTRACT
 - **1. onderhandse compromis**
 - **2. notariële akte**
 - authenticering van de compromis
 - geen termijn, maar tegenstelbaarheid moet via deze akte
 - binnen 4 maand akte laten opstellen: notaris laat koop overschrijven op hypotheekkantoor & laat registreren
 - **3. verplichte registratie (fiscale verplichting)**
 - = 5 % (KB) of 10 % (GB) registratierechten betalen
 - mag onderhandse compromis of notariële akte zijn
 - binnen 4 maand na compromis moet koop ter registratie aangevraagd worden op registratiekantoor
 - **4. tegenstelbaarheid**
 - = overschrijving notariële akte op hypotheekkantoor
 - = bekendmaking aan derden die rekening moeten houden met het contract (compromis geldt enkel tss partijen)
 - enkel via notariële akte
 - geen termijn voorgeschreven, koop is geldig zolang niet tegenstelbaar gemaakt
- VERPLICHTINGEN VERKOPER
 - **1. levering verkochte zaak**
 - = overdracht bezit van de zaak
 - manier van levering hangt af van zaak
 - huis: afgeven sleutel
 - tv: in handen geven
 - niet leveren? dwanguitvoering, ontbinding of schadevergoeding (eerst aanmaning!)
 - **2. vrijwaring voor verborgen gebreken en uitwinning**
 - voor uitwinning: garanderen dat koper gekochte goed zonder proberen, ongestoord kan gebruiken (rustig genot)
 - voor verborgen gebreken: verkoper blijft verantwoordelijk voor verborgen gebreken, niet de zichtbare
 - gevolgen? vermindering koopprijs, ontbinding koop & geld terug
- VERPLICHTINGEN KOPER
 - **1. prijs & kosten betalen**
 - wanneer?
 - vrij bepalen waar & wanneer prijs wordt betaald
 - niets bepaald? betaling op plaats & tijdstip van levering
 - geen betaling?
 - te laat? interesten betalen
 - niet? eerst aanmanen!, daarna niet leveren, koop laten ontbinden, schadevergoeding vragen
 - **2. zaak in ontvangst nemen**
 - weigering

- meteen bekendmaken
- verkoper kan hem hiertoe aanmanen
- soms heeft consument 7 dagen bedenktijd om contract te verbreken

2. Verbintenissen uit onrechtmatige daad: aansprakelijkheidsrecht

A. PERSOONLIJKE AANSPRAKELIJKHEID: aansprakelijkheid voor eigen daden

- artikel 1382: daad waarbij men een fout stelt
- artikel 1383: onvoorzichtigheid of nalatigheid (iets niet doen wat je wel had moeten doen)

Wie door zijn fout of nalatigheid aan een ander schade veroorzaakt, wordt aansprakelijk gesteld en moet de schade vergoeden. Er moet wel een causaal verband zijn.

- FOUT: 2 soorten
 - 1. niet naleven van wettelijke of reglementaire norm
 - 2. daad stellen die een zorgvuldig en redelijk persoon niet zou stellen (de zogenaamde goede huisvader)
 - appreciatiebevoegdheid (beoordelingsbevoegdheid) van de rechter: rechter beoordeelt de situatie, je kan wel argumenteren en de rechter proberen overtuigen
 - Degene die fout begaat, moet toerekeningsvatbaar zijn (verschil tss goed & kwaad kennen)
- SCHADE: 3 soorten
 - fysieke schade
 - morele schade: morele schade meet men met een indicatieve tabel, men gaat schade waarderen en er schadevergoeding aan koppelen
 - materiële schade
- CAUSAAL VERBAND:
 - men moet bewijzen dat de schade, waarvoor men een vergoeding vraagt, werd veroorzaakt door de fout van degene die men aansprakelijk stelt
 - zou de schade er geweest zijn zonder de fout? nee! = causaal verband
 - equivalentieel: meerdere fouten -> meerdere aansprakelijken
 - mate waarin men moet bijdragen aan schadevergoeding wordt door rechter bepaald
 - gunstig voor slachtoffer: vergoeding van meerdere kanten
 - Nederlands: men gaat op zoek naar DE fout;

B. SAMENGESTELDE AANSPRAKELIJKHEID: aansprakelijkheid voor andermans daden

- AANSPRAKELIJKHEID VAN OUDERS VOOR MINDERJARIGE KINDEREN
 - aansprakelijkheid geldt voor beide ouders
 - gebaseerd op 2 vermoedens:
 - fout in de opvoeding
 - fout in het toezicht
- AANSPRAKELIJKHEID VAN ONDERWIJZERS EN AMBACHTSLIEDEN VOOR LEERLINGEN EN LEERJONGENS

- aansprakelijk vr schade aan andere persoon gedurende periode onder hun toezicht
- AANSPRAKELIJKHEID VAN WERKGEVERS VOOR WERKNEMERS
 - werknemer kan zelf aansprakelijk gesteld worden in 3 situaties, zo kan de werkgever er onderuit raken
 - 1. herhaaldelijke lichte fout: komt te vaak voor en is niet normaal
 - 2. zware fout: het risico verzwaart
 - 3. opzettelijke fout
- AANSPRAKELIJKHEID VOOR ZAKEN: EVENWICHTSLEER BIJ BURENHINDER
 - er is schade vastgesteld maar er is geen echte fout begaan, er is wel hinder
 - evenwichtsleer: het bestaande evenwicht tussen naburige erven wordt verbroken door een hinder die de grens van de normale burenhinder overschrijdt waardoor er een compensatie verschuldigd is
 - schoorsteenarrest = basis voor evenwichtsleer: de rook kon niet meer weg en de overlast gaf aanleiding tot schadevergoeding, de bouwpromotor moest de schoorsteen optrekken
 - er moet een evenwicht blijven tussen de eigendomsrechten waarbij iedereen last moet verdragen, maar geen overlast
 - 3 voorwaarden:
 - nabuurschap tss slachtoffer & storende partij
 - hinder moet normale normale aanvaardbare burenhinder overschrijden (overlast)
 - causaal verband tussen hinder en gedraging
 - men is voorstander van herstel in natura

Zakenrecht

A. INDELING VAN DE ZAKEN (GOEDEREN)

- ROERENDE EN ONROERENDE GOEDEREN: verplaatsbaarheid = algemene criterium
 - contracten
 - onroerende goederen: notaris uitsluitend bevoegd
 - roerende goederen: geen notaris nodig
 - fiscale belasting zwaarder bij onroerende goederen
 - geen bevrijdende roerende voorheffing: de onroerende voorheffing is een voorschot, daarna moet het aangegeven worden en elk jaar betaald worden
 - registratierechten bij elke overdracht: 5 of 10 procent
 - beperkte intrestaftrek bij lening
 - bijzondere bescherming voor onroerende goederen
 - vordering tot vernietiging bij benadeling voor meer dan 7/12
 - bijzondere publiciteit vereist voor onroerende goederen

	doel publiciteit	welke documenten?	voor wie is info toegankelijk?
KADASTER	- fiscale reden: KI toekennen dat wordt gebruikt om ORV en PB te berekenen = indicatie van eigendom maar geen jurydisch bewijs	geen aktes af te geven	iedereen

REGISTRATIEKANTOOR	- fiscale reden: om registratierechten op bepaalde handelingen te kunnen innen bij verkoop ORG (vb. 10% op verkooprecht) REGISTRATIE VERPLICHT BINNEN 4 MAAND NA VERKOOP - geeft vaste datum aan onderhandse akte	onderhandse of notariële akte	enkel betrokken partijen en hun gevolmachtigde anderen eventueel via een machtiging van de vrederechter
HYPOTHEEKANTOOR	- tegenstelbaarheid van bepaalde handelingen tegenover derden (vb. bij verkoop ORG) = jurydisch bewijs van eigendom GEEN TERMIJN OP BINNENBRENGEN VAN DE AKTE	enkel notariële akten	iedereen

KI= op zich geen belasting, maar een basis om de belasting op te berekenen.

De registratie gebeurt verplicht binnen de 4 maand, maar dit mag met een authentieke of onderhandse akte. Het authenticeren van de akte bij de notaris, daar staat geen termijn op, maar als dit gebeurt binnen de 4 maand, zal de notaris ook de registratie en tegenstelbaarheid regelen. Het is dus handig dit ook binnen de 4 maand te doen.

- LICHAMELIJKE EN ONLICHAMELIJKE GOEDEREN
 - lichamenlijk: waar te nemen
 - onlichamelijk: niet waar te nemen met de zintuigen
- ZAKEN IN EN BUITEN DE HANDEL
 - in de handel: kunnen contracten over gesloten worden
 - buiten de handel: mag nooit voorwerp zijn van een contract (drugs)
- GEMENE ZAKEN: levensnoodzakelijk, niemand is exclusieve eigenaar
- VERBRUIKBARE EN NIET-VERBRUIKBARE GOEDEREN
 - verbruikbaar: verdwijnt door eerste gebruik
 - niet-verbruikbaar: verdwijnt niet door eerste gebruik

B. ZAKELIJKE RECHTEN

- wat? geven personen zeggenschap over zaken
- indeling

- eigendom
- zakelijke genotsrechten: vruchtgebruik, erfpacht
- zakelijke zekerheidsrechten: pand, voorrechten

1. Eigendom (belangrijkste zakelijke recht)

- DEFINITIE: recht om op de meest volstreekte wijze het genot te hebben van een zaak en daarover te beschikken, mits men er geen gebruik van maakt strijdig met de wet
- EIGENDOMSRECHT (Naakte eigenaar heeft eigenlijk geen rechten, moet wachten tot vruchtgebruik overgaat, tenzij men samen beslist het huis te verkopen)
 - recht van gebruik (VG)
 - recht van genot & beheer (VG)
 - natuurlijke vruchten
 - burgerlijke vruchten: winst niet ontstaan uit natuur
 - recht van beschikking: het goed uit het vermogen laten verdwijnen (VE)
- BEPERKING EIGENDOMSRECHT
 - door de wet: algemeen belang beschermen (stedenbouwkundige voorschriften)
 - door contracten: partijen leggen zelf een beperking op (gebruiksrecht afgeven door verhuring)
 - door rechtsspraak: verbod van rechtsmisbruik & burenhinder (evenwichtsleer)

2. Vruchtgebruik

- DEFINITIE: tijdelijk recht om van een zaak, waarvan een ander de eigendom heeft, genot te hebben en te gebruiken
 - vruchtgebruik kan op alle goederen
 - uitzondering: verbruikbare zaken hebben oneigenlijk vruchtgebruik = evenveel zaken teruggeven op het eind
- BEGIN
 - overgeschreven overeenkomst op hypotheekkantoor
 - testament
- EINDE
 - dood vruchtgebruiker
 - rechtsmisbruik door vruchtgebruiker
 - verstrijken termijn waarvoor vruchtgebruik is verleend
 - niet-oefening van het recht gedurende 30 jaar
 - volledig verdwijnen van de zaak waarop vruchtgebruik slaat

Handelsrecht

A. VESTIGINGSFORMALITEITEN

(niet om het even wie mag om het even wat starten)

1. Starter = handelsvennootschap

- zichtrekening openen
- oprichting
 - opstellen financieel plan voor BVBA & NV
 - opstellen notariële oprichtingsakte
 - neerleggen OA op griffie RVK
 - griffier maakt inschrijving in KBO
 - toekenning van ondernemingsnummer, doorgegeven door griffier aan notaris & vennootschap

- publicatie OA in Belgisch Staatsblad
- registratie (& betaling) OA
- inschrijving in KBO via ondernemingsloket
- btw-identificatie
- aansluiting bij sociaal verzekeringsfonds

2. Starter = natuurlijke persoon

- zichtrekening openen (vermelden op alle documenten!)
- inschrijven in KBO via ondernemingsloket
 - ondernemingsloket controleert vestigingsvoorwaarden
 - onderzoek basiskennis bedrijfsbeheer (distributie-attest of diploma)
 - onderzoek beroepskennis voor gereguleerde beroepen (vestigingsattest)
 - onderzoek bepaalde vergunningen
 - huwelijkscontract bekendmaken (alle beroepsmateriaal in vermogen zelfstandige steken, de rest in vermogen niet-zelfstandige, als niet-zelfstandige meetekent kan zijn vermogen ook aangesproken worden)
 - ondernemingsnummer wordt uitgereikt (vermelden op alle documenten!)
- btw-identificatie

B. OPRICHTING VENNOOTSCHAP

Waarom vennootschap?

- belasting is minder: 50 wordt 33 %
- er is een aansprakelijkheidsbeperking: enkel beroepsvermogen wordt aangesproken

Vennootschap = contract waarbij personen overeenkomen een inbreng te doen en het kapitaal te gebruiken om winst te maken in kader van een bepaald doel

- contract = oprichtingsakte (met statuten)
 - naargelang vennootschapsvorm authentieke akte (voor notaris) of onderhandse akte (tussen partijen)
 - na neerlegging OA: begin rechtspersoonlijkheid
- inbreng = kapitaal
 - in geld of natura, door de aandeelhouders
 - in ruil hiervoor aandelen
 - voor handelsvennootschappen minimumkapitaal
- winst = doel
 - dividenden uitkeren aan aandeelhouders
 - winst reserveren voor latere uitgaven
- maatschappelijk doel
 - moet in oprichtingsakte omschreven worden, zo ruim mogelijk
 - alle beslissingen buiten het doel genomen, zijn nietig
 - alle contracten die gemaakt worden moeten met het doel te maken hebben
 - rechtspersoon mag niet zomaar doen wat hij wil

C. ORGAANTHEORIE

Alle verrichtingen voor vennootschap moeten uitgevoerd worden door haar organen:

- algemene vergadering van aandeelhouders
 - minstens 1 keer samenkomen: jaarrekening & beleid bespreken
- bestuur(bestuurders/zaakvoerders)

- verkozen door algemene vergadering en verantwoording aan hun verschuldigd
- zorgt voor dagdagelijkse werking

D. EINDE VENNOOTSCHAP

1. Wet betreffende de continuïteit van ondernemingen

- inhoud: nieuwe middelen om ondernemingen met financiële problemen tijdelijk uit het slop te halen & faillissement te voorkomen
- 2 regelingen: gerechtelijke of buitengerechtelijk
 - buitengerechtelijk: minnelijk akkoord met schuldeisers
 - kan beperkt worden tot 2 schuldeisers, moet niet met allemaal
 - niet-betrokken schuldeisers hebben er geen weet van
 - moet neergelegd worden op griffie RB koophandel
 - gerechtelijk reorganisatie (vroeger gerechtelijk akkoord): tijdelijke isolatie om een reorganisatieplan op te stellen voor alle schuldeisers

2. Faillissement

- voorwaarden
 - staking van betaling: schuldeisers worden niet betaald
 - wankelen van krediet: bank geeft geen kredieten meer
- procedure
 - aanvraag van faillissement
 - door ondernemer/onderneming: boeken neerleggen
 - door schuldeiser
 - door Procureur des Konings (OM): teveel achterstellen
 - uitspraak faillissement door RVK
 - gefailleerde verliest beheer over zijn vermogen
 - aanstelling curator
 - aanstelling rechter-commisaris
 - bekendmaking vonnis in Belgisch Staatsblad
 - actief wordt gerealiseerd, passief wordt betaald
 - actief: curator probeert nog zoveel mogelijk geld te verdienen
 - passief: schuldeisers mogen langskomen (hiërarchie volgen)
 - 1. voorrechten (curator)
 - indien mogelijk volledig betalen
 - 2. hypothecaire schuldeisers (banken)
 - voorrang volgens datum van inschrijving in hypotheekregister
 - indien mogelijk volledig betalen
 - 3. chirografaire schuldeisers: geen voorrangrechten
 - worden pons-ponsgewijs betaald (naar evenredigheid met hun schuldvordering)
 - sluiten faillissement
 - beslissing over verschoonbaarheid gefailleerde

3. Beslissing aandeelhouders: ontbinding & vereffening

- procedure
 - raad van bestuur stelt algemene vergadering de ontbinding voor
 - goedkeuring van 3/4 aanwezigen van AV, samen goed voor 50% van het kapitaal
 - vereffenaar wordt aangesteld
 - activa verzilveren
 - schulden aanzuiveren

- saldo wordt verdeeld onder aandeelhouders
- vennootschap blijft verder bestaan in functie van vereffening, dit kan lang duren als er veel schulden zijn en er nog veel activa verkocht moet worden